

ЖИТТЯ ДО ТА ПІСЛЯ
ІНАВГУРАЦІЇ

стор 2

ЗАКОН ПРО ІМПІЧМЕНТ:
БУТИ ЧИ НЕ БУТИ?

стор 3

ЗДЕШЕВЛЕННЯ?
НЕ ВІДЧУЄМО

стор 5

МИР, ТРУД, КОМУНАЛЬНА КАБАЛА!

Під солодкавим соусом забезпечення якісних житлово-комунальних послуг споживачам та запуску ринку ЖКГ українцям з 1 травня приготували сюрприз із «родзинками». В цей поки що «червоний день календаря» набув чинності закон №1581-д «Про житлово-комунальні послуги», який був ухвалений Радою ще в 2017 році. За словами фахівців, фактично це перелицьований старий Житловий кодекс із новими «вкрапленнями»: запровадженням послуги управителя, введенням абонплати та поверненням пені у розмірі 0,01% суми боргу за кожен день прострочення платежів.

Віце-прем'єр Геннадій Зубко 1 травня написав на своїй сторінці у «Фейсбуці», що закон необхідний, «щоб забезпечити якісні послуги споживачам, щоб рухатись до європейських стандартів та енергоефективності. Закон запускає ринок житлово-комунальних послуг, встановлює чіткі правила взаємовідносин між споживачами та надавачами послуг, дає споживачам механізм захисту своїх прав».

І хотілося б повірити урядовцю, але коли заглядаєш у текст документа, вмикається внутрішній Станіславський.

Дійсно, в законі дуже часто фігурує словосполучення «якість послуг». Якщо батареї в будинку ледь теплі, а з «гарячого» крана тече холодна вода, з монополіста на користь споживача може стягуватися штраф або пеня. Такі ж санкції застосовуються і в разі, якщо монополіст затягує терміни вико-

нання аварійних робіт. Але... накладати на себе штрафи повинні самі постачальники послуг. Більш того, в законі є прекрасний обхідний маневр, щоб надмірно не балувати мешканців.

Так, у документі зазначено, що постачальник не несе відповідальності за надання послуги, надання її в неповному обсязі або неналежної якості, якщо доведе, що в точці обліку не були порушені норми. Тобто право споживача на «свою правду» фактично зводиться до нуля.

Інша справа з виконанням обов'язків споживачами. Вони повинні все і винні всім. Наприклад, ви зобов'язані забезпечити безперешкодний доступ представникам постачальника послуг до своєї квартири. Відмовляєтесь? У них є право на несанкціоноване проникнення в житло. І якби ж то йшлося про ліквідацію або попередження аварії. Але ламати двері вони можуть навіть

під приводом профоглядів і зняття показань лічильників.

Із 1 травня нам доведеться не тільки обрати форму управління будинком, а й укласти договори з постачальниками (крім газо- та електропостачання, де діють виключно індивідуальні договори, а розрахунок ведеться на підставі індивідуального засобу обліку. — Прим. авт.). І тут розпочинається найцікавіше.

Членам ОСББ найпростіше — контракт із постачальником укладається від імені цієї неприбуткової юридичної особи. Якщо ж мешканці не хочуть об'єднуватися в товариство співвласників, але при цьому готові укласти колективну угоду — не проблема. Договір із монополістом підписує обраний будинком представник. Однак пункти контракту повинні виконувати всі без винятку мешканці.

(Закінчення на стор. 4)

4 820097 410027

19018

ВСЕУКРАЇНСЬКА СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНА ГАЗЕТА

НАША АДРЕСА В ІНТЕРНЕТІ: GAZETAVV.COM

Рекомендована ціна
5 гривень

3 коміків — у політики

Коли в суспільстві тільки заговорили про те, що Володимир Зеленський може балотуватися в президенти, багатьом здалося, що це жарт. Ну як комік може висувати свою кандидатуру? А ось так. До речі, у світі є багато прикладів, коли комедійні актори йшли у політику. Для когось такий похід був вдалим, для когось — не дуже. Втім, є декілька дуже яскравих прикладів, про які хотілося б згадати.

Знаменитий французький комік Мішель Колюччі (Колюш) протягом своєї кар'єри нещадно знущався з політичних діячів, а потім і сам вирішив податися у політику. Так, восени 1980 року він оголосив, що балотуватиметься на президентських виборах, які мали відбутися наступного року. Звісно, багато хто це сприйняв як жарт. От тільки вже перші опитування констатували, що за Колюша готові проголосувати 11% французів. Для порівняння: Франсуа Мitterан (який в результаті таки переміг), за даними соцдосліджень, отримав 18%. До речі, рейтинг коміка доріс до 16%. Тож хто знає, чим би закінчилась ця історія, якби комедіант не зняв свою кандидатуру...

Наступний герой — Джиммі Моралес (Гватемала), який створив популярну комедійну телепрограму Moralejas. Протягом п'ятнадцяти років він знімався в художніх фільмах і став відомим комедійним актором. А у 2011-му також пішов у політику, за кілька років змінивши декілька партій. У 2015 році на тлі гучних корупційних скандалів у країні висунув свою кандидатуру на президентських виборах. І переміг у 2016-му з гаслом «Не корумпований, не злодій». Однак через рік його брата, сина та радника звинуватили у відмиванні грошей та корупції. Доля самого президента висіла на волоссі. Та він ще й досі при посаді.

Італієць Бенне Грілло наприкінці 1970-х років почав телевізійну кар'єру актора комедійного жанру. Він жорстко критикував прем'єр-міністра Італії Беттіно Краксі. За це і був відлучений від державного телебачення на кілька років. Однак через деякий час йому знову дали зелене світло. Та гумору йому стало замало. В 2009 році Грілло заснував партію «Рух п'яти зірок». І ця політична сила стала дуже популярною в Італії: на парламентських виборах 2013 року «Рух п'яти зірок» сенсаційно посів третє місце з результатом 25%. А через п'ять років політична сила здобула 32% голосів.

Мар'ян Шарец працював на словенському телебаченні в жанрі політичної сатири й висміював діючих керівників країни. А в 2010 році Шарец почав будувати політичну кар'єру. Так, він виграв мерські вибори у дванадцятитисячному місті Камнік. А через чотири роки його переобрали на посаду вдруге з результатом 64% голосів. У 2017-му він вже брав участь у президентських виборах, відразу пробившись у другий тур, але в підсумку програв. Та він не дуже-то й засмутився, бо вже за рік на дострокових виборах у парламент Словенії в 2018-му його партія посіла друге місце (12% голосів), а він очолив уряд.

Життя до та після ІНАВГУРАЦІЇ

Минулого тижня Центральна виборча комісія офіційно оголосила, що на президентських виборах переміг Володимир Зеленський. До речі, зроблено це було в останній дозволений законом день. Зважаючи на нинішні політичні обставини, у цьому немає нічого дивного. Тож тепер чекаємо на інавгурацію, кадрові призначення та перші кроки новообраного президента України.

ЩО БУЛО?

Для початку треба згадати, що у своїй виборчій програмі Володимир Зеленський зазначив: мовляв, йде лише на один термін, щоб змінити систему заради майбутнього. «Торгувати принципами, репутацією, країною заради збереження влади не стану. Буду чесним та відданим Україні та передам її в руки нового покоління політиків», — обіцяв Зеленський.

Це був дуже правильний меседж для виборців: працювати п'ять років на благо країни, а не триматися за посади. Втім, в українській політиці не всі тримають слово. Он як славнозвісний генпрокурор Юрій Луценко, який, певно, вже й сам залутався, коли обіцяв піти у відставку: через півтора року після призначення чи одразу після президентських виборів...

Що буде у випадку із Володимиром Зеленським? Побачимо. Хоча якщо згадати історію незалежної України, то переобратися вдруге на посаду глави держави вдалося лише Леоніду Кучмі у 1999 році. І то лише тому, що вибори двадцятирічної давнини були розіграні як по нотах. Нині таке вже неможливо. Інші ж президенти не мали жодних шансів на переобрання. Тож, у принципі, обіцянка правильна і логічна.

Що ж такого нам обіцяв Володимир Зеленський на старті перегонів? Передати на розгляд парламенту перший законопроект — «Про народовладдя», в якому має бути закріплено механізм, за яким виключно народ буде формувати основні завдання для влади через референдуми та інші форми прямої демократії. Також говорив, що подасть законопроекти «Про зняття недоторканності з президента України,

народних депутатів і суддів», «Про імпичмент президента України», «Про відкликання народного депутата України». Зеленський зауважував, що вибори до парламенту та місцевих рад мають відбуватися за відкритими списками. А ще лякав тим, що за «кнопкодавство» можна буде втратити мандат.

Говорив він і про боротьбу з корупцією — справжню і безжалю. От, наприклад, таку: засуджений за корупцію отримає конфіскацію майна і довічну заборону обіймати державні посади.

У питаннях повернення миру в Україну наголошував на необхідності розширення «нормандського формату» із залученням Великої Британії та США до переговорів.

У команді Зеленського напередодні другого туру розповіли про перші кроки майбутнього президента. Серед яких був «секретний план» для Ради, проведення аудиту держави, реформа Адміністрації президента тощо. Тож усе пам'ятаємо та контролюємо!

ЩО ГОВОРЯТЬ У ЗЕЛЕНЬКОГО?

Ще до проведення другого туру у команді Зеленського обіцяли назвати прізвища людей, яких майбутній президент призначить на ключові посади. Втім, цього так і не сталося. Можливо, кандидатів дійсно не було. А можливо, політтехнологи новоспеченого політика просто передумали, перестраховуючись на майбутнє. Але ж і зараз ми так і не знаємо, кого президент поставить на Міноборони, МЗС, кого призначить генпрокурором...

Цього не станеться до інавгурації. Лише після складання присяги розпочнеться процес перевірки та призначення на посади. Про це в інтерв'ю

«Українській правді» розповів соратник Володимира Зеленського, представник його виборчого штабу Юрій Костюк.

«Ми не можемо назвати голову СБУ чи, наприклад, генпрокурора, тому що одна справа — назвати цю людину, а інша — призначити. Ми зараз не маємо ресурсів повноцінно перевірити людей так, як це повинно бути — перевірити, чи є в них родичі в Росії, який їхній бекграунд, яка реальна їхня біографія», — стверджує Костюк.

Окрім того, у команді Зеленського вважають, що потенційних керівників, яких за Конституцією має право призначити президент, повинна перевірити також і громадськість, яка краще ніж будь-хто знаходить скелети у шафах. Тож чекаємо з нетерпінням.

Ну а що ж саме з переїздом із Банкової? Юрій Костюк зазначив: «Ми хотіли не заїжджати на Банкову. Я не знаю, як воно врешті буде, але зараз нам кажуть, що це досить дорого, є ряд дуже складних речей, які пов'язані зі спецзв'язком, безпекою. Тому поки що нам кажуть, що це неможливо». Усе це, звісно, зрозуміло. Але ж так хотілося вірити в казку...

ЩО БУДЕ?

Згідно із статтею 104 Конституції України новообраний президент вступає на пост з моменту складання присяги народом на урочистому засіданні Верховної Ради, яке має відбутися не пізніше ніж через тридцять днів після офіційного оголошення результатів виборів. Та коли саме відбудеться інавгурація, наразі невідомо. Найвірогідніше, станеться це не надто скоро. Тобто не раніше 27 травня — граничного терміну для оголошення дострокових виборів до ВР. Чи захочуть нардепи скоротити свою каденцію на кілька місяців та зіпсувати собі канікули? Відповідь, певно, зрозуміла...

Та повернімося до інавгурації. У команді Зеленського говорять, що готують до дня, коли шостий президент України складе присягу, якісь «фішки». Й обіцяють, що буде дуже цікаво. Знову-таки чекаємо. Бо ж поки що інавгурації президентів були досить звичайними. Тут і згадати нічого, окрім конфузу, який трапився з Януковичем в 2010 році, коли перед ним зачинилися двері ВР, чи пафосного шоу Ющенка на Майдані у 2004 році.

Яким би захоплюючим не був день інавгурації, після урочистостей президенту Зеленському доведеться посправжньому поринути у буремне політичне життя. Найімовірніше, він ще не зовсім уявляє, наскільки все серйозно і нещадно. Та на розкачку у Зеленського не буде часу: йому треба дуже швидко діяти й виконувати свої обіцянки. Бо ж восени нові вибори! І ця битва буде ще важливішою. Тому новообраному главі держави треба налагоджувати стосунки з парламентом, який вже не буде наляканий можливістю розпуску. І тут розпочнеться новий політичний цикл. Вибачте, нове політичне шоу...

Яна ДЖУНГАРОВА

ЯКИМ БИ ЗАХОПЛЮЮЧИМ НЕ БУВ ДЕНЬ ІНАВГУРАЦІЇ, ПІСЛЯ УРОЧИСТОСТЕЙ ПРЕЗИДЕНТУ ЗЕЛЕНЬКОМУ ДОВЕДЕТЬСЯ ПО-СПРАВЖНЬОМУ ПОРИНУТИ У БУРЕМНЕ ПОЛІТИЧНЕ ЖИТТЯ. НАЙІМОВІРНІШЕ, ВІН ЩЕ НЕ ЗОВСІМ УЯВЛЯЄ, НАСІЛЬКИ УСЕ СЕРЬОЗНО Й НЕЩАДНО. ТА НА РОЗКАЧКУ У ЗЕЛЕНЬКОГО НЕ БУДЕ ЧАСУ: ЙОМУ ТРЕБА ДУЖЕ ШВИДКО ДІЯТИ Й ВИКОНУВАТИ СВОЇ ОБІЦЯНКИ

Останнім часом у політикумі та суспільстві усе більше говорять про необхідність ухвалення закону щодо імпічменту президента. І, дійсно, ніхто не буде сперечатися з тим, що це питання треба вже якось вирішити за майже двадцять вісім років незалежності України. От тільки не все так просто, і дійти спільного знаменника всім учасникам гри буде дуже складно.

Напередодні проведення другого туру президент Петро Порошенко в ефірі каналу ICTV сказав: «Я твердо переконаний, що цей закон потрібен. Так само, до речі, як і закон про тимчасову слідчу комісію. Я абсолютно впевнений у тому, що в парламенті має відбутися дискусія з цього приводу, і цей закон треба приймати як відповідальність президента у разі порушення ним Конституції та скоєння злочину». Але що йому заважало ініціювати процес (а він же знає ініціатор) за п'ять попередніх років? Ну, звісно, ми ж розуміємо, чому він цього не робив...

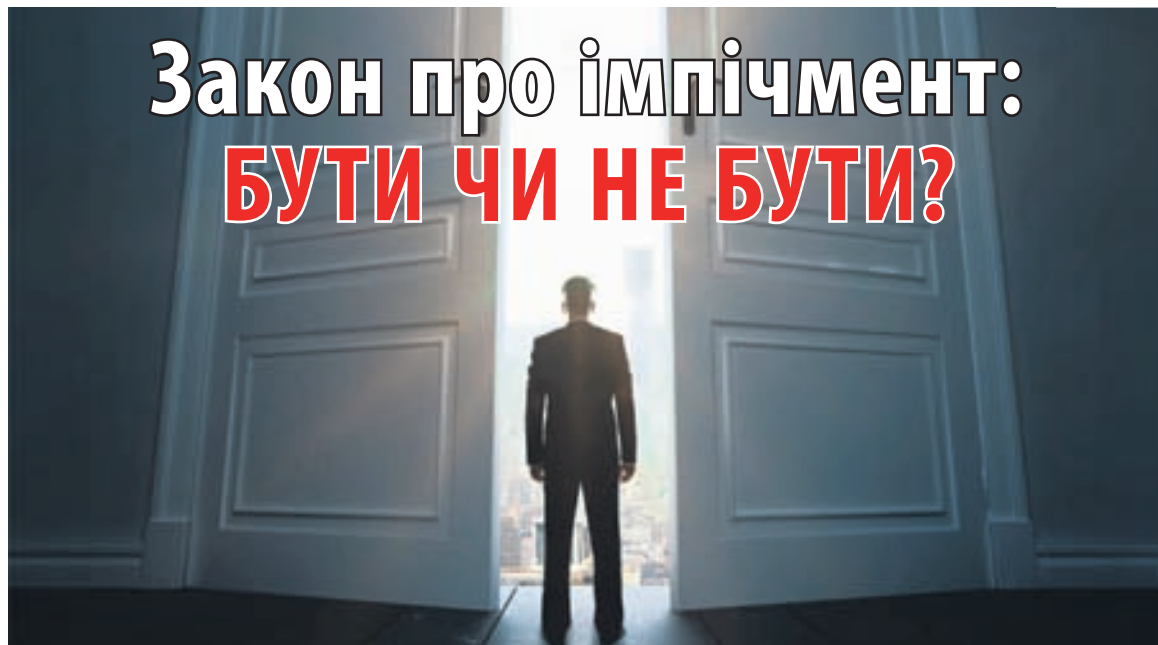
Та, власне, жоден президент України не хотів грати з вогнем. Натомість Володимир Зеленський обіцяє, що в разі свого обрання неодмінно внесе до парламенту відповідний законопроект. І скоріше за все, так і станеться. Члени команди Зеленського напишуть документ, а новообраний президент вже передасть його на розгляд. Але ця історія не така проста, як здається...

ІНСТРУМЕНТ ТА ЗАПОБІЖНИК

На сьогоднішній день питання імпічменту узагальнено вписане в статті 111 Конституції України (більш детально описане в законі «Про Регламент Верховної Ради»). Так от, в Основному Законі сказано, що президент України може бути усунений з посади Верховною Радою в порядку імпічменту у разі вчинення ним державної зради або іншого злочину. Ініціювати процес може більшість від конституційного складу ВР. Тож для

проведення розслідування парламент створює спеціальну тимчасову слідчу комісію (ТСК), до складу якої включає спеціального прокурора і спеціальних слідчих. Висновки і пропозиції ТСК розглядаються на засіданні парламенту. За наявності підстав ВР не менш як двома третинами від її конституційного складу приймає рішення про звинувачення президента. Далі Конституційний суд проводить перевірку справи, а потім свій висновок надає Верховному суду. Ну і на завершальному етапі рішення про усунення президента з посади ухвалюється Верховною Радою України не менш як трьома четвертими від її конституційного складу.

Як бачите, з одного боку все абсолютно зрозуміло й

да 2014 року!!! Неважко здогадатися, чому всі ці роки його не виносили до сесійної зали... Тепер же треба, щоб нардепи затвердили документ остаточно. І на це може знову піти деякий час. Та річ навіть не в тому. Крига скресла, і це вже добре.

ності... І вже навіть не віриться, що парламентарі позбавлять себе імунітету...

Насправді ж дуже хочеться, щоб за усіма цими політичними балачками не загубилася суть. Дієва процедура імпічменту — не тільки відмінний інструмент, але й першоклас-

найменшої фракції в парламенті.

Здавалося б, цікаво. Та це ж тільки вершина айсберга. Насправді у цьому масштабному документі мова йде... про значне звуження повноважень самого президента. По суті, прийняття цього законопроекту перетворить главу держави на британську королеву. Тож і усувати його вже ніякої потреби не буде.

Так, у документі пропонується багато важливих функцій президента передати прем'єрові. Наприклад, щоб саме глава уряду формував персональний склад РНБО, призначав голову ДБР та директора НАБУ. Прем'єру пропонують віддати також керівництво Службою зовнішньої розвідки та розвідувальними органами, що зараз є компетенцією президента. А ще кандидатури міністрів МЗС та Мініборони має подавати коаліція.

Мало? Автори законопроекту також передбачили, що саме глава уряду вносить президенту України пропозиції щодо призначення на посаду та звільнення з посади голови Служби безпеки, голови Національного банку, членів Ради Національного банку, членів Національної ради з питань телебачення і радіомовлення, глав дипломатичних представництв України, вищого командування Збройних сил, інших військових формувань...

Шанси на ухвалення цього документа жалюгідно низькі, бо ж мова йде фактично про зміни до Основного Закону. А процес цей тривалий і потребує підтримки самого президента. А він, своєю чергою, навряд чи піде на такий крок, бо ж залишиться без жодних повноважень. Тож насправді під благородною маскою нам презентували проект конституційної реформи. Про неї говорять давно і багато. Але ж правила гри на ходу міняти не можна. Про них домовляються заздалегідь. Та й робити треба усе по порядку. Щоб у країні був нарешті наведений лад.

Микола БИКОВ

ПЕРЕД ЗАКОНОМ РІВНИМИ МАЮТЬ БУТИ УСІ. НАВІТЬ ПРЕЗИДЕНТИ. ДІЄВА ПРОЦЕДУРА ІМПІЧМЕНТУ — НЕ ТІЛЬКИ ВІДМІННИЙ ІНСТРУМЕНТ, АЛЕ Й ПЕРШОКЛАСНИЙ ЗАПОБІЖНИК. ТОМУ ДУЖЕ ХОЧЕТЬСЯ, ЩОБ ЗА УСІМА ПОЛІТИЧНИМИ БАЛАЧКАМИ НЕ ЗАГУБИЛАСЯ СУТЬ

послідовно. А з іншого — неймовірно заплутано та складно. До того ж у всій цій історії не вистачає профільного закону про роботу ТСК, без запуску якої процес взагалі неможливий. І от тільки нещодавно Верховна Рада підтримала за основу в першому читанні законопроект №1098 (автори Андрій Кожем'якін, Юлія Тимошенко, Олег Березюк та інші) про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії. За проект закону проголосували 238 парламентарів. До речі, зареєстрований документ був ще 28 листопа-

Однак у парламенті, за словами спікера Андрія Парубія, зареєстровано п'ять законопроектів, які так чи інакше регулюють питання імпічменту. Судячи з усього, шостий проект закону внесе новообраний президент. Ну і тут почнеться! Як усі сторони дійдуть спільного знаменника? Та й у кінцевому результаті чи буде спрощена сама процедура? Але ж для цього треба ухвалювати зміни до Конституції, що є надто складним завданням для парламентарів. Ми всі пам'ятаємо, скільки триває історія зі зняттям недоторкан-

ний запобіжник. Перед законом рівними мають бути усі. Навіть президенти.

ВІД ПРЕЗИДЕНТА ДО КОРОЛЕВИ

Та і це ще не все. Фракція «Самопоміч» підготувала проект закону «Про президента». У цьому документі також йдеться про спрощення процедури імпічменту. Автори проекту пропонують, щоб ініціювати процес можна було через подання або генпрокурора, або депутата-ської фракції, або депутатів, кількість яких не менша від

КОНТЕКСТ

Світова практика: так само складно, але можливо

Насправді в історії є всього кілька випадків, коли глави держав були піддані процедурі імпічменту. Можемо згадати президента Литви Роландаса Паксаса, усунутого з посади у 2004 році; главу Парагваю Рауля Кубаса Грау, відправленого у відставку у 1999 році; президента Ірану Абольхасана Банісадра (1981); президента Бразилії Фернандо Коллора ді Мелло (1992); главу Венесуели Карлоса Андреаса Переса (1993). Було ще кілька гучних процесів, зокрема в США, в яких, однак, у кінцевому результаті імпічмент таки не був застосований. Бо ж процедура як у самій Америці, так і в цілому у світі досить непроста. Але все реально.

Відповідно до американської Конституції, імпічмент застосовується «за державну зраду, хабарництво або за інші тяжкі злочини і правопорушення».

Пропозицію про імпічмент може внести будь-який конгресмен або комітет палати представників. Цю ініціативу повинен розглянути юридичний комітет палати представників. Потім висновки повинні підтримати сама палата представників — якщо проста більшість голосів підтримує хоча б одне зі звинувачень, президент офіційно піддається імпічменту.

Судові засідання відбуваються в сенаті. Позбавити президента влади конгрес може тільки двома третинами голосів в обох палатах, проте таких прецедентів в історії США не було.

Згідно зі статтею 106 Конституції Словаччини питання про усунення президента з посади у порядку імпічменту вирішується на всенародному плебісциті, який оголошує своєю резолюцією парламент не менш як трьома п'ятими його членів. Якщо за результатами референдуму рішення про усунення президента з поса-

ди не буде підтримане більшістю громадян, то президент розпускає парламент упродовж 30 днів із дня оголошення результатів голосування.

У статті 13 Основного Закону Угорщини зазначено, що президент може бути усунений з посади у разі порушення ним Конституції або вчинення кримінального злочину. Процедура імпічменту ініціюється однією п'ятою членів парламенту. Потім рішення про обвинувачення президента ухвалюється двома третинами парламентарів. А от виносити рішення про імпічмент має Конституційний суд.

В Італії відповідно до статті 90 Конституції президент може бути підданий імпічменту за державну зраду та за порушення Основного Закону. Процедуру ініціює абсолютна більшість членів парламенту. Потім обвинувачення має розглядатись у Конституційному суді.

(Закінчення.

Початок на стор. 1)

Якщо ж споживачі так і не дійшли згоди, їм доведеться укласти індивідуальні договори з кожним постачальником. Але в цьому разі на «стійких індивідуалістів» чекає додаткова плата за утримання будинків і ремонт внутрішньобудинкових мереж (від входу в будинок до квартири). Також їм доведеться розщедрюватися і на абонплату на користь постачальника послуги (крім поставок газу і світла), що складається з відшкодування витрат постачальника на розподіл послуги, а також на обслуговування індивідуальних лічильників (наприклад, за опалення). Граничний розмір абонплати повинен визначити Кабмін. До речі, у випадку з колективними договорами такої плати немає, бо постачальник працюватиме не з тисячами абонентів, а тільки з одним представником від будинку.

Мешканцям багатоквартирних будинків, які не забажали створювати ОСББ, доведеться обрати собі управителя. Це — юридична особа (ЖЕК, який декілька років тому перейменували в Керуючу компанію. — Прим. авт.) чи фізособа-підприємець, що має відповідний сертифікат і надаватиме послугу з управління.

Обов'язки цієї людини вкрай розмиті, зате повноваження — безмежні. Кожен такий керівник вимагає винагороди від мешканців квартир за свою працю. І так звана плата за «послугу управління» буде йти окремим рахунком, тому не варто чекати зменшення тарифів за утримання будинку та прибудинкової території.

За словами директора «Інституту міста» Олександра

ФАКТИЧНО ВСЕ ЗВОДИТЬСЯ ДО ТОГО, ЩО КОМУНАЛЬНИКАМ НАЧХАТИ, ХТО СКІЛЬКИ СПОЖИВАЄ І ЯКІ Є ВТРАТИ В МЕРЕЖІ, АДЖЕ ЗА ВСЕ ЗАПЛАТИТЬ НАСЕЛЕННЯ. ДО РЕЧІ, ЗА ЗАКОНОМ ПОСЛУГА ПО УТРИМАННЮ МЕРЕЖ СТЯГУЄТЬСЯ ЗІ СПОЖИВАЧІВ ДВІЧІ: В ПЛАТІ ЗА ОБСЛУГОВУВАННЯ БУДИНКУ ТА В ТАРИФІ ЗА НАДАННЯ ПОСЛУГИ ГАРЯЧОГО/ХОЛОДНОГО ВОДОПОСТАЧАННЯ ТА ТЕПЛОПОСТАЧАННЯ

СЕРГІЄНКА, минулого року Рада відтермінувала введення в дію цього закону через його недоробки та необхідність напрацювання підзаконної бази. Але тепер закон став чинним, а «нормативка» так і не з'явилася. Наприклад, законом передбачена абонплата за утримання мереж, але методики її обрахування досі немає. І так з багатьох пунктів.

Так, за законом мешканці мають провести збори й обрати форму управління: або створювати ОСББ, або наймати управителя. Але норматив-

ного акту, який би розтлумачив, як проводити ці збори, який має бути кворум, скільки голосів потрібно для ухвалення рішень тощо, немає.

«Згідно із законом, якщо співмешканці будинку не обрали собі управителя, його може примусово призначити орган місцевого самоврядування. Але для цього знов-таки жителі будинку повинні провести збори, на яких вони мають звернутися до органу місцевого самоврядування з проханням призначити їм управителя. А якщо мешканці

не зберуться? Закон на це відповіді не дає», — констатував він у коментарі «ВВ».

Також експерт вважає неможливим виконання норми про відключення боржників від послуг.

«У 95% це неможливо зробити, бо інженерна система переважною більшістю будинків побудована так, що окрему квартиру відключити нереально. На мій погляд, для початку потрібно владнати тарифне питання, а далі запроваджувати механізми спонукання населення до раціонального

використання послуг, у тому числі шляхом встановлення сучасних технічних засобів», — зазначив Олександр Сергієнко.

Запровадження пені він вважає інструментом примусу людей сплачувати за комунальні послуги на тлі тихої паніки влади через кризу платежів.

«На 1 січня 2017 року заборгованість складала 27,2 млрд грн, у лютому 2019-го вона становила вже 69,7 млрд грн. Це свідчить про неадекватність тарифної політики доходам населення. Звідси й починаються ці судови із введенням пені, встановленням загальнобудинкових лічильників, щоб примусити людей платити не тільки за себе, а й за сусіда. І фактично все зводиться до того, що комунальникам начхати, хто скільки споживає і які є втрати в мережі, адже за все заплатить населення. До речі, за законом послуга по утриманню мереж стягується зі споживачів двічі: в платі за обслуговування будинку та в тарифі за надання послуги гарячого/холодного водопостачання та тепlopостачання. Але ж насправді ніхто про ці мережі не піклується, бо за законом ця відповідальність покладена на мешканців будинку. Відповідно, в постачальників немає жодної зацікавленості в модернізації мереж та підтриманні їх у належному стані», — додав експерт.

На його думку, закон про житлово-комунальні послуги, з усіма його неприємними моментами, в цілому не працюватиме через перевантаженість мертворождженими нормами й деклараціями, які неможливо реалізувати.

Олена САФОНОВА

ДУМКА ЕКСПЕРТІВ

«Українці платитимуть двічі за одну й ту саму послугу»

Юрій ГАВРИЛЕЧКО,
експерт Центру аналізу економічної політики:

«Закон від початку створювався для ускладнення життя споживачів, щоб вони в жодному разі не отримували ані якісних, ані будь-яких послуг».

З 1 травня, як передбачено цим документом, із споживачів послуг стягуватиметься абонплата. Справа в тому, що будинкові мережі, які було створено за радянських часів за державний кошт або в нових спорудах за рахунок самих мешканців, належать жителям. Це їхня власність. І за логікою, компанії-постачальники мали б платити власникам будинкових мереж за їхнє використання та підключення. Але в законі все навпаки. І це є унікальним прикладом, коли власники сплачують сторонній компанії за використання своєї ж власності! Така собі оренда навпаки.

На Заході абонплату введено задля того, щоб постачальник забезпечував

функціонування мереж навіть за умови, якщо людина наразі цією послугою не користується. Але там він самостійно та за власний кошт їх облаштував, обслуговує, й ця абонплата виведена окремо від тарифу. В нас наразі обслуговування мереж входить до складу тарифу. Й із запровадженням абонплати українці платитимуть двічі за одну й ту саму послугу. І це є шахрайством, яке дозволяє закон про ЖКП.

Документ є компліментарним до закону №1198 від 2014 року, завдяки якому компанії — постачальники послуг визначають ступінь своєї відповідальності й порядок надання послуг у договорі приєднання. І таку угоду підписують усі споживачі, навіть не знаючи про це. Адже ухваленням договору приєднання є будь-який платіж компанії-постачальнику, який ви зробили після того як закон набрав чинності. Безумовно, держава пропонує зразок типового договору, проте хто заважає компанії його змінити з ще більшими перевагами для себе?

Згідно із Господарським кодексом, зміни має право вносити лише одна сторона — постачальник послуги. Споживач має право лише погоджу-

ватися, плакати та платити, або не платити та воювати».

«Народ потрапив у комунальне рабство до монополістів»

Андрій ПАВЛОВСЬКИЙ,
експерт з питань соціальної політики:

«Це вже другий закон, прописаний переважно на користь монополістів — надавачів житлово-комунальних послуг, який перекладає весь фінансовий тягар з утримання будинку, капітальних ремонтів безпосередньо на мешканців».

Держава всі проблеми з комунальною галуззю скидає на українські родини, а монополісти отримуватимуть з цього чисті прибутки. Звідси й введення абонплати, яку кожен має сплачувати, навіть якщо не споживає певну послугу.

Та й запровадження пені виписане однобічно. Тобто якщо споживач затримує сплату комунальних послуг хоча б на день, він має заплатити ще й пеню у розмірі 0,01%. А ось якщо мо-

нополіст надає неякісну послугу чи невчасно розпочне опалювальний сезон, то він споживачеві нічого не винен. Теоретична відповідальність прописана, але практично стягнути з нього гроші буде неможливо. Хоча насправді обидві сторони договору мають нести рівну відповідальність за невиконання умов угоди.

Ще одним із підводних каменів закону про ЖКП є те, що монополісти отримали одностороннє право без суду відключати споживача від надання послуг. Більше того, якщо заборгованість перевищуватиме 84 тисячі гривень, постачальник має право описати квартиру й вилучити в примусовому порядку майно. А Цивільним кодексом передбачена можливість виселяти людей з житла за комунальні борги.

Не виключаю, що людей після 1 травня примушуватимуть до укладання угод із більш жорсткими умовами, погрожуючи припинити постачання послуг. Враховуючи те, що в нас монополія на більшість комунальних послуг, споживач не може звернутися до іншого постачальника. Тому фактично українці потрапили в комунальне рабство до монополістів».

Показові баталії Гройсмана й Коболєва на темі здешевлення газу для населення завершилися тим, що сторони узгодили це питання, і населення від передвиборчого піару прем'єра навіть може отримати невеличкий зиск. Нещодавно «Нафтогаз» завзято відрапортував, що з 1 травня ціна за кубометр газу для населення знижується на 30 копійок — до 8,247 грн. Але коли споживач побачить плоди цієї «перемоги» в платіжках та чи побачить взагалі — велике питання.

**Здешевлення?
НЕ ВІДЧУЄМО**

Нагадаємо, розмови про можливість зниження ціни на газ для населення завів «Нафтогаз», маючи неприкрите бажання відмінити так званий режим ПСО, що означало б, що кінцеві споживачі сплачуватимуть за блакитне паливо стільки ж, скільки й промисловість. Тобто за справжніми ринковими цінами. Для привабливості в компанії-монополісті продемонстрували, що ринкова ціна на 27% нижча за ту, яка встановлена Кабміном для населення.

Також у НАК заявили, що своїм споживачам вони вже знизили вартість ресурсу на 2% (на 17 копійок за кубометр), але більшості таке щастя не світить через те, що в них укладені угоди з облгазами.

Гройсман, попри свої ж попередні заяви про неможливість зниження вартості газу, прийняв естафету. І своєю чергою доручив вже «Нафтогазу» зменшити ціну на газ для всіх споживачів. А щоб Коболєву та його команді було легше, 3 квітня ухвалив постанову №293. Документ передбачає: якщо ринкова ціна для промислових споживачів нижча, ніж встановлена в постанові КМУ від 19.10.18 №867, то ціна для населення знижується відповідним чином. Якщо ж ринкова ціна для промисловості перевищує встановлений урядом рівень, то ціна газу для населення буде незмінною.

І все б непогано, але в НАК закомизилися й повідомили, що виконувати положення нової постанови заважає інша, яка, власне, покладає на «Нафтогаз» спецобов'язки з постачання газу для населення та ТКЕ за встановленою урядом ціною.

Після такої відповіді від компанії-монополіста Гройсман, який

активно готується до парламентських виборів, стукнув кулаком і вкотре пригрозив Коболєву відставкою, що стало кульмінацією цієї п'єси. І, о диво, після цього мирно та гладко уряд і монополіст дійшли згоди. Правда, якось дивно: жодних змін у документи внесено не було.

Тобто наразі ми просто отримали зниження ціни на 30 копійок за кубометр з 1 травня. Але навіть ці 30 копійок у мінус хотілося б побачити. Та навряд чи це буде скоро. Адже тільки впродовж травня «Нафтогаз» змінюватиме угоди з усіма контрагентами. І фактично тільки після цього газ, але тільки для приготування їжі, може знизитися в ціні для кінцевого споживача. Виробникам тепла й гарячої води доведеться звертатися до НКРЕКП, і, власне, регулятор має затвердити нові тарифи. Але в такий сценарій якось не віриться. Адже якщо щомісяця ціна на блакитне паливо коригуватиметься, вони стомляться бігати до регулятора. Значно краще сидіти тихо до моменту, коли газ знову подорожає.

До речі, ідилічну картинку рішення про зниження ціни для населення та ТКЕ з 1 травня трохи псує Рівне. Там споживачам вимкнули гарячу воду через борги, бо з 1 травня вартість газу для «Рівнетеплоенерго» НАК збільшив на 15%. І, до речі, «Нафтогаз» це ніяк не коментує.

Але й це ще не все. Якщо вартість газу для населення все ж прив'яжуть до середньоарифметичного рівня ціни для промислових споживачів, як це прописано в постанові №293, невідомо, якою буде ціна вже станом на 1 червня. Вірніше, за логікою, нас чекає чергове по-

дорожчання. Адже з 1 травня, коли населенню скостили 30 копійок на кубі, газ для промисловості, попри зниження біржових цін, подорожчав з 7188 грн за тис. куб. м до 7559 грн за тис. куб. м із ПДВ.

З урахуванням надбавок і витрат на транспортування й розподіл населення з 1 червня має сплачувати близько 8627 грн за тис. куб. м. Але це вже деталі, про які нам поки що ніхто не повідомляє.

Як, напевно, незначною деталлю можна вважати і той факт, що в Європі порівняно із зимою ціна на газ для споживачів знизилася на третину — тобто більше ніж на 100 доларів за тисячу кубів. А нам пропонують радіти зниженню вартості блакитного палива з 1 травня на 300 грн за тисячу кубометрів, тобто приблизно на 11 доларів. Але таке абсолютно непропорційне зниження на вході не варто навіть враховувати.

А ще не потрібно забувати, що газ дорожчатиме більш стрімко із наближенням опалювального сезону.

За розрахунками директора енергетичних програм Центру світової економіки і міжнародних відносин Валентина Землянського, НАК у «низькому сезоні» може купити необхідні на зиму обсяги газу і закачати їх у сховища за ціною 8 тис. грн за тисячу кубів, а взимку продасть нам цей же газ по 15 тис. грн. Прибуток піде «Нафтогазу», а сімейний гаманець «схудне» принаймні на 300 доларів. Тому чим насправді закінчиться епопея з ціноутворенням, буде видно в опалювальному сезоні, який стартує під час парламентських виборів.

Аріна МАРТОВА

Із трубою чи на трубі?

Тристоронні переговори Україна–ЄС–РФ щодо укладання нової транзитної угоди між «Нафтогазом» та «Газпромом» напередодні виборів були поставлені на паузу. Найближчим часом вони мають поновитися. Але минулого тижня Путін у Пекіні розпочав артпідготовку до них, діючи у своїй традиційній манері залякування. Його меседж був простий: не буде підписаний транзитний контракт — не буде в нас й віртуального реверсу. Відповідно, українцям залишиться тільки мерзнути.

За словами голови ГО «Експертна рада з питань газової промисловості й ринку природного газу» Леоніда Уніговського, незалежно від того, буде чи не буде побудований «Північний потік – 2», Росія наполегливо готується до зупинення транзиту українською територією з 1 січня 2020 року. Так, накопичуються обсяги російського газу в підземних сховищах Європи, укладаються угоди про постачання скрапленого газу в рахунок зобов'язань «Газпрому» для європейських споживачів. Все це може призвести до того, що в опалювальний сезон 2019–2020 року ми можемо опинитися сам на сам з нашими проблемами. Експерт зазначив, що у разі нульового транзиту природного газу через нашу територію максимально ми зможемо імпортувати з Європи 5–7 млрд куб. м газу на рік.

«Цього недостатньо. Вихід — у накопиченні в наших ПСГ близько 20 млрд куб. м газу. І це потрібно робити саме зараз, влітку. Друга проблема, яка частково вже вирішувалась у 2009 році, — реверс природного газу із заходу України на її схід. Це робота «Укртрансгазу», але готуватися потрібно вже зараз. Ми повинні тверезо дивитися на ситуацію і розуміти, з чим ми можемо стикнутися вже найближчим часом», — констатував він на своїй сторінці у «Фейсбуці».

Експерт впевнений, що задля закачування необхідних обсягів блакитного палива до підземних сховищ у першу чергу потрібні фінансові ресурси. Тому він вважає необхідним ухвалення окремого рішення уряду чи окремого закону про стратегічні резерви природного газу з визначенням відповідного фінансового механізму щодо їх забезпечення.

Зрозуміло, що це песимістичний сценарій, але навіть до нього потрібно бути готовим.

Звичайно, транзитні тристоронні перемовини продовжаться. Москва затягуватиме процес до останнього, щоб змусити Україну підписати конт-

ракт на найвигідніших для РФ умовах, які й надалі дозволять шантажувати за потреби офіційний Київ газовим дефіцитом. Київ своєю чергою докладає зусиль, щоб новий транзитний контракт був укладений за європейськими правилами, що також дозволить перенести точки передачі газу з нашого західного кордону на східний — тобто безпосередньо на кордон з РФ.

Єврокомісія пропонує своє бачення. Там вважають оптимальним укладання контракту терміном на 10 років із щорічним транзитом 60–80 млрд куб. м газу, що дозволить залучити інвестора і провести модернізацію української ГТС. До речі, наразі іноземні компанії зацікавлені лише в оренді труб і не виявляють бажання вкладатися ще й у модернізацію. Тому якщо буде фінальна угода та чи зацікавляться іноземці оновленням нашої «газової жили», покаже час.

Зрозуміло, що взагалі без транзиту газу ми не залишимося — адже прокчка блакитного палива через українську газотранспортну систему до Європи є поки найкоротшим та найдешевшим шляхом. Проте не варто забувати, що технологічний обсяг завантаження труби, необхідний для поставок газу в східні області України, — 30–40 млрд кубометрів на рік. Рентабельною наша ГТС буде у разі збереження транзиту хоча б 50 млрд куб. м газу.

Але, на жаль, ані уряд, ані Кабмін не виконали свого «домашнього завдання» щодо насичення ГТС власним ресурсом. Попри завищені тарифи, які мали б спрямовуватися на розвиток внутрішнього видобутку, розуміємо, що програма зі збільшення видобутку українського газу до 20 млрд кубометрів на рік до 2020-го, яку назвали «20/20», провалена й обсяги видобутку лише падають. І, на жаль, переключити відповідальність за це на Путіна чи будь-кого іншого вже неможливо.

Катерина МІЦКЕВИЧ

В ЄВРОПІ ПОРІВНЯНО ІЗ ЗИМОЮ ЦІНА НА ГАЗ ДЛЯ СПОЖИВАЧІВ ЗНИЗИЛАСЯ НА ТРЕТИНУ — ТОБТО БІЛЬШЕ НІЖ НА 100 ДОЛАРИВ ЗА ТИСЯЧУ КУБІВ. А НАМ ПРОПОНУЮТЬ РАДІТИ ЗНИЖЕННЮ ВАРТІСТІ БЛАКИТНОГО ПАЛИВА З 1 ТРАВНЯ НА 300 ГРН ЗА ТИСЯЧУ КУБОМЕТРІВ, ТОБТО ПРИБЛИЗНО НА 11 ДОЛАРИВ

Венесуела без узурпатора: спроба номер два

Військові, які стають на сторону демонстрантів, або приводять страйкарів до перемоги, або провокують громадянську війну, якщо більша частина людей у погонах захищає стару владу. Минулого тижня лідер опозиції Хуан Гуайдо оголосив про початок «Операції Свобода», метою якої є відсторонення від влади Ніколаса Мадуро. З того моменту в Каракасі пекельно гаряче: проти сотень тисяч венесуельців, які вийшли на вулиці, застосовують сльозогінний газ та зброю.

Гуайдо перед початком «Операції Свобода» зустрівся з командувачами основних підрозділів збройних сил країни. У своєму «Твіттері» пізніше він написав, що військові, вирішивши підтримати опозицію, «прийняли вірне рішення» й опинилися «на вірній стороні в історії». Також він заявив про те, що процес відсторонення Мадуро від влади є невідворотним. І деякі силовики, в тому числі з авіабази «Ла-Карлота», приєдналися до народних протестів, що помітно позначилося на характері протистояння.

По-перше, венесуельці, побачивши у своїх лавах військовиків, стали більш сміливими. По-друге, якщо поліція й застосовувала зброю, то стріляла не на ураження, а щоб залякати мітингувальників. Тобто мимо. По-третє, силовикам, які підтримують Мадуро, також «прилітало» від протестувальників: і не тільки димові шашки, а й кулі. Це означає, що народ позбавив владу монополії на насилля і що цих людей вже просто так не залякати.

Але Мадуро також робить ставку на армію. Адже впродовж принаймні 50 років влада Боліваріанської Республіки всіляко заохочувала людей у погонах до лояльності, надаючи їм найбільш ласий шмат фінансового й владного пирога. Особливого розвитку ця тенденція набула за правління Уго Чавеса. За його часів були внесені зміни до Конституції, які, зокрема, дають право президенту країни не тільки просувати по службі військовиків, а й надавати полковникам та генералам цивільні посади. І сьогодні топ-менеджмент в основних державних компаніях, агентствах та міністерствах — це люди в погонах. Наприклад, військові контролюють дев'ять із 32 міністерств, включно з Міненерго.

А ще президент-узурпатор всіляко задобрює офіцерів та вищий командний склад, фінансуючи армію не тільки з бюджету, а й поза держказною. Враховуючи кризу та посилення санкцій з боку США, наразі Росія підживлює знекровлений венесуельський бюджет. РФ отримує від Боліваріанської Республіки нафту, а режим Мадуро — живі гроші, які йдуть на підготовування силовиків.

І хоч насправді Росії ця угода не дуже вигідна й вкладених в узурпатора грошей вже не повернути, але для Путіна це справа принципу — не допустити повалення диктаторського режиму шляхом народних протестів. Та й надіслані Кремлем «із любов'ю» принаймні 400 російських бійців ПВК Вагнера можуть відіграти свою роль: буде необхідність — захищать Мадуро, за потреби навіть евакуюють його до якоїсь сонячної країни — уламку комунізму. А ще ці хлопці можуть спокійнісінько займатися провокаціями.

Але схоже, що зараз президенту-узурпатору непереливки. Якщо менш ніж за добу протестів проти Мадуро він оголошував, що нібито відбив удар заколотників і вони «повністю розбиті», тепер він погоджується на спілкування з народом та на певні роботи над помилками. Адже справа в тому, що протести не вщухли.

Цивілізована частина міжнародної спільноти, яка свого часу визнала Гуайдо тимчасовим президентом Венесуели, закликає сторони уникати кровопролиття.

Чим закінчиться спроба встановити демократію у країні, наразі невідомо. Але ясно одне: Мадуро може протриматися ще кілька років, та його правління насправді приречене.

Антоніна МИРОШНИЧЕНКО

У Путіна для мешканців окупованих територій України «хліба» бракує. Тому в період перезмінки президентів України він вирішив дати людям «видовища» у вигляді спрощеного отримання російського громадянства, видавши відповідний наказ. Але що насправді мав на меті кремлівський карлик, влаштовуючи роздачу паспортів із двоголовим орлом?

Коли у 2014-му частина населення Донбасу, розмахуючи російськими прапорами, закликала Путіна ввести війська, вона наївно сподівалася, що окуповані території хазяїн Кремля зробить частиною РФ. Але це до планів кремлівського карлика не входило та й не входить. Адже ще один дотаційний регіон йому не потрібний. Тому коли кажуть, що роздача паспортів є підготовкою до повномасштабного вторгнення росвійськ на територію України, це викликає сумнів, хоча частка правди у цьому припущенні є. Адже в такому разі кремлівський карлик казатиме не про захист російськомовних, а про відстоювання інтересів громадян РФ, хоч насправді весь світ знає, як росіяни своїх «не кидають».

Але для чого Путіну спроба масового вторгнення на нашу територію? Захопити Україну не вдасться. Максимум, що він отримає, — величезну кількість цинкових гробів, які росіяни вже не зможуть не помітити. Таким вчинком він максимально налаштує проти себе світ, й Росія загнеться під санкціями та отримає на решті військову відповідь від країн — партнерів України.

Звичайно, масовою роздачею паспортів можна прикрити величезну кількість присутніх на Донбасі російських військових. Нібито це не «іхтамнети», а мешканці Донбасу. Але ЗСУ і раніше затримували диверсійні групи, члени яких були громадянами РФ, і тепер нашим військовикам ніхто не завадить це робити. Та й бонусом для керівного складу псевдоутворень російський паспорт не стане — він вже давно у них є.

Путін, підписуючи відповідний наказ про спрощення

отримання громадянства, переймався тим, що мешканці ОРДЛО не мають можливості мандрувати іншими країнами? Даруйте, але ж Кремль власноруч закривається від світу залізною завісою та з року в рік забороняє все більшість кількості росіян виїжджати за кордон! А українці зі своїми закордонними паспортами можуть мандрувати без проблем куди завгодно — були б гроші. Тому крокодилічі сльози карлика тут недоречні.

ПОВНОПРАВНИМИ ГРОМАДЯНАМИ РОСІЇ МЕШКАНЦІ ОРДЛО НАВІТЬ ІЗ ПАСПОРТАМИ З ДВОГОЛОВИМ ОРЛОМ НІКОЛИ НЕ СТАНУТЬ. У ПЕНСІЙНОМУ ФОНДІ РФ ЧІТКО СКАЗАЛИ, ЩО ПЕНСІЇ ПРИЗНАЧАЄ ДЕРЖАВА ПОСТІЙНОГО ПРОЖИВАННЯ ОСОБИ НЕЗАЛЕЖНО ВІД ЇЇ ГРОМАДЯНСТВА

Більше того, мешканці окупованого Донбасу, які мріяли про отримання російських пенсій, можуть на це не сподіватися. Адже в Пенсійному фонді РФ чітко сказали, що пенсії призначає держава постійного проживання особи незалежно від її громадянства. Крапка. Та й РФ насправді не потрібні ці люди, хіба що як електорат на виборах до Держдуми, щоб хоч трохи підняти вщент опущений рейтинг путінської «Єдиної Росії». Повноправними ж громадянами Росії вони ніколи не стануть. Більше того, їм видаватимуть паспорти взагалі без реєстрації. Тобто ті, хто повірить у «царські дари», документально вважатимуться особами без визначеного місця проживання. Чи чекатимуть на таких із розкритими обіймами?

Враховуючи те, що ще на початку війни багато мешканців окупованих територій спокусилися на путінську програму сприяння поверненню співвітчизників до РФ та повернулися розчаровані, наразі в них довіри до нових «щедрот» царя небагато. Але, судячи з усього, черги за російськими паспортами все ж будуть. Як то кажуть, про всяк випадок.

Ймовірно, роздачею російських паспортів населенню окупованих територій Донбасу Путін переслідував декілька цілей. У першу чергу він намагався повернути прихильність мешканців ОРДЛО до «руського миру», розчарування в якому вже надвелике. Другим важливим фактором стали результати президентських

перегонів в Україні. Порошенко був знайомим злом. Новий президент, який здавався своїм хлопцем, продемонстрував антипутінську риторикою, що не сподобалося Кремлю. Тому Москва роздачею паспортів намагався підставити підніжку офіційному Києву, щоб згодом внести до формату переговорів нові умови й продовжувати продавлювати старі. З іншого боку, це свідчить про послаблення позицій Путіна.

А ось негатив полягає в тому, що після роздачі паспортів будуть й інші програми з русифікації мешканців окупованих територій, що розтягує врегулювання конфлікту на довгі роки й робить з цього регіону справжній гнійник України.

Олена САФОНОВА

Світові витрати на озброєння в 2018 році досягли рекордної цифри. Країни інвестували у військову сферу 1,635 трильйона євро. За даними Стокгольмського інституту дослідження проблем миру (SIPRI), це найвищий показник із 1988 року. Найбільше коштів витратили США, Китай, Саудівська Аравія, Індія та Франція. Німеччина посідає в цьому списку восьме місце.

По всьому світу країни знову збільшили витрати на озброєння — на 1,822 трильйона доларів, або на 2,6%, порівняно з попереднім роком. За цими масштабними вкладеннями, про які повідомляє шведський дослідницький інститут, стоять особливі події. Так, США вперше з 2011 року збільшили на 4,6% військовий бюджет, який у 2018-му склав 649 мільярдів доларів.

Друге місце у світовому рейтингу військових витрат незмінно займає Китай, який спрямував на озброєння 250 мільярдів доларів — на 5% більше, ніж раніше.

Франція випередила Росію і перемістилася на п'яте місце, інвестувавши у військову сферу 63,8 мільярда доларів. При цьому Франція скоротила військові витрати на 1,5%. Однак Кремль урізав військове фінансування ще більше — на 3,5%, внаслідок чого Росія опустилася з четвертого на шосте місце, витративши на озброєння 61,4 мільярда доларів. Вперше з 2006 року Росія не увійшла до п'ятірки держав з найбільшими військовими бюджетами, пишуть шведські аналітики.

На четвертому місці — Індія, на третьому — Саудівська Аравія. Німеччина, витративши 49,5 мільярда доларів, піднялася з дев'ятого на восьме місце.

**Франція
випереджає Росію
за кількістю
військових витрат**

Дослідники проблем миру в цьому рейтингу порівнюють лише величину військових бюджетів, не розглядаючи суми з точки зору залежності від закупівель і апарату управління. Так, Саудівська Аравія, маючи третій за величиною військовий бюджет у світі, майже всю свою зброю імпортує.

Крім того, є істотні відмінності в тому, як суспільство і політичне керівництво оцінюють нарощування озброєнь. У той час як Франція пишається зростанням експорту зброї, в Німеччині політики вимагають його подальшого скорочення. Ось чому французи вважають німців ненадійними партнерами для спільних європейських проектів у сфері озброєнь. При

цьому військова кон'юнктура знову набирає обертів.

Шведські дослідники відзначають явні ознаки подальшого нарощування озброєнь. Наприклад, світові військові витрати збільшилися на 76% щодо показника 1988 року — найнижчого з моменту закінчення холодної війни. Минулого року був досягнутий новий світовий рекорд з військових витрат після закінчення кілька десятиліть тому великого конфлікту між Заходом і Сходом.

Однак абсолютні цифри з багатомільярдними бюджетами можна розглядати і залежно від економічної потужності країн. І тут відкриваються дивовижні речі. Так, у 2018 році світові витрати на озброєння

відносно економічної потужності дещо знизилися. Минулого року різниця склала 2,1% світового ВВП (ще рік тому — 2,2%). Але оскільки витрати на озброєння в 2018 році значно зросли порівняно з населенням світу (плюс 1,1%), згідно з розрахунками, на військові цілі було виділено 239 доларів на душу населення (у попередньому році — 230 доларів).

Дослідники SIPRI встановили, що військові витрати Китаю збільшуються ось уже 24-й рік поспіль. Це також є результатом економічної могутності країни. Однак якщо зростання економіки КНР сповільниться, загальмує і військова сфера. Так, збільшення військового бюджету в 2018 році на

5% — найнижчий показник за останні два десятиліття. У Піднебесній, за оцінками SIPRI, на військову справу припадає 1,9% ВВП. У США ця цифра становить принаймні 3,2%, у Франції — 2,3, в Росії — 3,9, а в Німеччині — всього 1,2%.

Невеликі військові витрати Німеччини порівняно з її економічною могутністю раз у раз стають об'єктом критики, зокрема з боку президента США Дональда Трампа, який стверджує, що Німеччина не виконує поставленої НАТО мети — виділяти на військові потреби 2% ВВП.

У новому дослідженні Стокгольмського інституту інтерес викликає і довгострокове спостереження за військовими витратами. Наприклад, у 2018 році виріс оборонний бюджет США. Насправді військові витрати збільшилися вперше за останні сім років. Протягом десятиліття з 2009 по 2018 рік всі 15 держав з найбільшими військовими бюджетами збільшили витрати на озброєння — за винятком США, Великої Британії та Італії, які раніше інвестували в зброю більше, ніж зараз.

За останнє десятиліття найвищим зростанням витрат на озброєння відзначилися Китай (плюс 83%) і Туреччина (65%). До категорії країн з низьким зростанням військових витрат (менше 10%) у довгостроковому порівнянні потрапили Франція, Німеччина і Японія.

У дослідженні зазначається, що попри зростання військових бюджетів світова частка витрат на озброєння відносно економічної потужності держав в останні десять років знизилася і становить менше 2% ВВП. З точки зору економічної потужності лідирує Саудівська Аравія з 8,8%, а на останньому місці — Гаїті з показником в 0,01%.

Герхард ХЕГМАНН
Die Welt, Німеччина

ШВЕДСЬКІ ДОСЛІДНИКИ ВІДЗНАЧАЮТЬ ЯВНІ ОЗНАКИ ПОДАЛЬШОГО НАРОЩУВАННЯ ОЗБРОЄНЬ. НАПРИКЛАД, СВІТОВІ ВІЙСЬКОВІ ВИТРАТИ ЗБІЛЬШИЛИСЯ НА 76% ЩОДО ПОКАЗНИКА 1988 РОКУ — НАЙНИЖЧОГО З МОМЕНТУ ЗАКІНЧЕННЯ ХОЛОДНОЇ ВІЙНИ

Токаєв отримує добро на участь у зрежисованих президентських виборах

Вибори в Казахстані не припускають вибору... Те, що відбувалося 23 квітня в Нур-Султані, коли правляча партія «Нур Отан» скликала з'їзд, щоб оголосити ім'я свого кандидата, схоже на постановку.

Вибір не став несподіванкою ні для кого: він припав на виконувача обов'язків президента Касим-Жомарта Токаєва, який займає цю посаду з того моменту, як Нурсултан Назарбаєв 19 березня оголосив про свою відставку після трьох десятиліть перебування на посаді.

Назарбаєв був присутній на з'їзді, щоб особисто передати естафету. Як і очікувалось, делегати одногосно проголосували «за».

Після голосування настала черга улесливих виступів, під час яких учасники із шкіри пнулися, один за одним вихваляючи спадщину Назарбаєва і вибір Токаєва як його наступника. Колишній президент кивав, а на кам'яному обличчі Токаєва час від часу з'являлася ледь помітна посмішка.

Токаєв буде обраний — у цьому немає жодних сумнівів. Його формальними суперниками, найвірогідніше, будуть нікому не відомі підставні особи, єдине завдання яких полягає в тому, щоб створити видимість демократичної процедури. Незалежним кандидатам балотуватися заборонено.

Активісти Ася Тулесова і Бейбаріс Толімбеков, які розгорнули плакат з написом «Від правди не втечеш» і хештегами #зачеснівибори й #уменеевбір, висловили думку багатьох громадян, які дуже нервують і бояться публічно виступити проти постановочного голосування.

В'ячеслав Абрамов, головний редактор новинного сайту Vlast.kz, написав у «Твіттері», що поспішний судовий процес у справі активістів був «абсо-

лютною дурістю» (їх засудили до двотижневого ув'язнення). Він зазначив, що активісти лише закликають до чесних виборів, тобто до того, що обіцяв і сам Токаєв...

Арешт активістів підтвердив непримирне ставлення до інакомислення в процесі політичних перетворень. Про це свідчить і затримання учасників стихійних демонстрацій, проведених після приведення до присяги Токаєва. Запевнення Назарбаєва в тому, що Токаєв дотримуватиметься основних громадянських прав, прозвучало надто непереконливо...

Після того як Токаєв, професійний дипломат і колишній прем'єр-міністр, зайняв місце Назарбаєва, він поводить себе підкреслено «по-президентському». Державна медійна машина перефарбовує безликого чиновника в лідера і докладає всіх зусиль, щоб громадяни познайомилися з його все ще незнайомим обличчям...

Поки що на порядку денному лише популістські рішення. Токаєв вже переніс на більш ранній термін заплановане підвищення заробітної плати працівників бюджетної сфери, розпорядився знизити процентні ставки і поставив собі у заслугу відстрочку реалізації непопулярного проекту будівництва гірськолижного курорту в мальовничому місці неподалік Алматы.

Жодні попередні вибори в Казахстані не були визнані авторитетними міжнародними спостерігачами вільними і чесними. Основними проблемними питаннями називають відсутність вибору, підтасовування результатів голосування і повсюдне використання «адміністративного ресурсу»...

Джоанна ЛІЛЛІС
EurasiaNet, США
(Матеріал публікується зі скороченнями)

Це найсумніше, що траплялося із кіноманами, — прощатися з «Месниками» назавжди. Протягом двадцяти двох фільмів франшизи вони були поряд із нами... Та нині настав час сказати «прощайте». Ми ще зустрінемо декого з супергероїв окремо у сольних проектах, та разом вони вже ніколи не зберуться. Це дуже жорстко, втім студія Marvel вчинила гідно, вчасно поставивши крапку у цій епічній історії.

Сумно прощатися із Тором (Кріс Хемсворт), Залізною людиною (Роберт Дауні-молодший), Капітаном Америкою (Кріс Еванс), Халком (Марк Руффало), Чорною вдовою (Скарлетт Йоханссон), Соколиним оком (Джеремі Реннер), Людиною-мурахою (Пол Радд) та іншими героями цієї культової франшизи. Але так вже сталося, що цій компанії супергероїв у останній стрічці «Месники: Завершення» таки вдалося врятувати світ від Таноса (Джош Бролін). І це не спойлер, бо ж інакше і бути не могло! Однак порятунок світу був не простим... Персонажам «Месників» треба було повернутися в минуле, щоб зібрати шість каменів вічності, за допомогою яких можна запобігти винищенню половини населення планети.

Для цього супергерої поділилися на групи та вирушили у минулі роки. Саму подорож у часі організували надзвичайно розумні Залізна людина та Людина-мураха. Звісно, така експедиція не була легкою. Їй декому навіть довелося загинути заради того, щоб отримати один із каменів. Але ж на те вони й супергерої, щоб жертвувати собою. І такими вони будуть до самого кінця стрічки. До речі, нині «Месникам» допомагає Капітан Марвел (Брі Ларсон), зірка якої тільки-но зішла на обрії Marvel.

«Месники: Завершення» — найдовший епізод саги, який триває три години. Здавалося б, ну от для чого тягнути час? Однак стрічка не виснажує — навпаки, її дивилися на одному подихові. Фільм можна умовно розділити на три частини: драматично-депресивну, пригодницьку та батальну.

Перша частина досить вдала: багато нового та цікавого дізнаєшся про улюблених героїв. Наприклад, ви навіть не уявляєте, що сталося з Тором після «Війни нескінченності»... А він дуже змінився. Як, власне, змінилися і всі «Месники». Вони живуть у цілковитій безнадії, розуміючи, що через їхню недосконалість

Гірке прощання з «Месниками»

У другій частині ми разом із нашими героями здійснюємо захопливі подорожі в часі. І тут на нас чекає багато цікавенького. Зокрема ми зустрічаємо улюблених персонажів із усіх попередніх частин: Говарда Старка (Джон Слеттері), Прадавню (Тільда Свінтон), Джейн Фостер (Наталі Портман)... Прощатися так прощатися.

бій людей з армією Короля ночі був таким масштабним та шокуючим, що на цьому тлі в «Месниках» усе виглядає якось трохи подіячому. Та творці картини все одно змогли нас здивувати. Чим? Про це ви дізнаєтесь, дивившись фільм до кінця.

Якщо бути чесними, то сюжет останньої стрічки франшизи був досить передбачуваний та наба-

Фінал стрічки «Месники: Завершення» не менш трагічний, аніж у «Титаніка». Непідготовлений глядач може навіть пустити сльозу просто в залі кінотеатру. Однак хай там як, у кінці тунелю завжди є світло! І про це не можна забувати.

Попереду буде ще кілька сольних фільмів про месників. Так, 4 липня в прокаті стартує «Людина-павук: Далеко від дому». Окрім того, вже нинішнього літа почнуться зйомки фільму «Чорна вдова» зі Скарлетт Йоханссон у головній ролі. Також цього року має відбутися прем'єра серіалу «Локі», головну роль в якому зіграє Том Хіддлстон. Цілком вірогідно, за деякий час нам покажуть сиквел «Доктора Стренджа». А ще, звісно, не маємо забувати про «Вартових Галактики», адже в їхніх шалених пригодах ще не поставлено крапку. Також ми неодмінно побачимо продовження стрічки «Капітан Марвел». Тож чекаємо, хоч і сумуємо.

ФІНАЛ СТРІЧКИ «МЕСНИКИ: ЗАВЕРШЕННЯ» НЕ МЕНШ ТРАГІЧНИЙ, АНІЖ У «ТИТАНІКА». НЕПІДГОТОВЛЕНИЙ ГЛЯДАЧ МОЖЕ НАВІТЬ ПУСТИТИ СЛЬОЗУ ПРОСТО В ЗАЛІ КІНОТЕАТРУ. ОДНАК ХАЙ ТАМ ЯК, У КІНЦІ ТУНЕЛЮ ЗАВЖДИ Є СВІТЛО! І ПРО ЦЕ НЕ МОЖНА ЗАБУВАТИ

та, можливо, недалекоглядність загинула половина населення планети. Режисери Ентоні та Джо Руссо, а також сценаристи Крістофер Маркус та Стівен Макфілі дуже переконливо занурили нас у це гірке відчуття. Хоча насправді нам не показують жодних жахів, тільки оголені емоції...

Ну а наприкінці, звісно, має відбутися битва... У попередній частині франшизи фінальний бій видався настільки феєричним, що перевершити самих себе творці «Месників» вже не змогли. На додачу їм ще й «Гра престолів» усе перепаскудила. У третьому епізоді культового серіалу, з яким ми також прощаємося цього року,

гато простіший, аніж у «Месниках»: Війна нескінченності». Але фінал вийшов драматичний та дуже філософський. Неважко здогадатися, що в кінці комусь із рятівників світу доведеться загинути. Хто це? Кмітливий глядач точно зрозуміє, про кого із супергероїв йдеться... Але все ж краще просто дивитися, а не гадати.

КОНТЕКСТ

Сім кінематографічних рекордів

Загалом остання частина супергеройської саги, яку зняли брати Руссо, за перший вікенд у світовому прокаті зібрала \$1,209 млрд. Тож це наразі єдиний фільм в історії кіно, який заробив мільярд доларів у перші дні прем'єри.

Нагадаємо, за даними сайту Box Office Mojo, попередні рекорди належали фільмам «Месники: Війна нескінченності» (640,5 мільйона доларів) та «Форсаж 8» (541,9 мільйона доларів). Як бачите, різниця колосальна.

До речі, кінознавці пророкують, що загальні збори стрічки з легкістю подолають позначку у 2,5 мільярда доларів. Більш того, «Месники: Завершення» можуть

обігнати нинішнього лідера — фільм «Аватар», який у 2009 році зібрав у світовому прокаті 2,788 мільярда доларів.

Наступні рекорди. Найвдаліший дебют у США за перший вікенд — \$350 млн. Найбільші збори за один день у США — \$156,7 млн. Найбільші збори

за превью-ніч у четвер (США) — \$60 млн. Найбільший дебют у кінотеатрах IMAX (США) — \$26,5 млн. Найбільший світовий дебют у кінотеатрах IMAX — \$91,5 млн. І що цікаво — найграндіозніший дебют на території Китаю за перший вікенд — \$330 млн.

ЦІКАВІ ФАКТИ

Спойлери, лайки та заходи безпеки

- » Зйомки фільму розпочалися приблизно через місяць після завершення роботи над попередньою частиною франшизи.
- » Перший офіційний трейлер фільму — це перше відео в історії YouTube, яке набрало понад мільйон лайків менш ніж за 4 години. Окрім того, трейлер останніх «Месників» побив рекорд за кількістю переглядів за 24 години, досягнувши 289 мільйонів переглядів у Мережі (YouTube, Twitter, Instagram тощо). «Месники: Війна нескінченності» свого часу мали 230 мільйонів переглядів за добу.
- » Участь у цьому фільмі — останні договірні зобов'язання Роберта Дауні-молодшого, що стосуються ролі Залізної людини. Марк Руффало оголо-

сив, що це його остання поява в ролі Халка. Кріс Еванс так само востаннє з'явився в образі Стіва Роджерса.

» До речі, Роберт Дауні-молодший був єдиним актором, який прочитав сценарій усього фільму. Решта його колег по знімальному майданчику знали лише про ті події, які відбуватимуться з їхніми персонажами. Ось такі заходи безпеки.

» Брати Руссо в інтерв'ю VanityFair самі натякнули на те, що дехто з персонажів не доживе до фіналу.

» Квітки, куплені в ніч відкриття продажу, були перепродані на eBay за тисячі доларів, а пара квіток IMAX в Нью-Джерсі продавалася за 15 000 доларів.

Сторінку підготувала Євгенія ПРОРИВАЙ

Головний редактор — Анна СПІВАК, відповідальний секретар — Олексій СОКУР

Редакція: м. Київ, бул. Лесі Українки, 26
Пишіть на адресу: ТзОВ «Структура ІТ», а/с 155, м. Київ, Україна, 04080

Засновник та видавець: ТзОВ «Структура ІТ»
Тел.: (044) 359-04-54
e-mail: gazetavv@i.ua
Газету надруковано ТзОВ «Мега-Поліграф» 04073 м. Київ, вул. Марка Вовчка, 12/14

Замовлення № 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9
Наклад 97 525 прим.
Рекомендована ціна 5 грн 00 коп.
Передплатний індекс: 49450

При використанні публікацій посилання на газету «ВВ» обов'язкове.

Редакція газети «ВВ» може не поділяти думку авторів. Відповідальність за матеріали у рубриці «Точка зору» несуть автори текстів. Відповідальність за зміст рекламних матеріалів несе рекламодавець.